

Helena ZIELIŃSKA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu

ZNACZENIE UPROSZCZONEJ I PEŁNEJ EWIDENCJI W ZARZĄDZANIU WSPÓŁCZESNĄ FIRMA

Streszczenie

W przedłożonym opracowaniu zaprezentowano znaczenie poszczególnych form ewidencji w zarządzaniu współczesną jednostką gospodarczą. W szczególności, dokonano analizy porównawczej stopnia realizacji głównych funkcji rachunkowości przez: kartę podatkową, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, podatkową księgę przychodów i rozchodów oraz księgi rachunkowe.

Słowa kluczowe: zarządzanie, rachunkowość, formy ewidencji, funkcje rachunkowości.

THE IMPORTANCE OF SIMPLIFIED AND FULL INFORMATION IN MANAGING A CONTEMPORARY COMPANY

Summary

The submitted study presents the meaning of individual forms of records in the management of a modern economic unit. In particular, a comparative analysis of the level of implementation of the main accounting functions has been made by: a tax card, a lump sum from registered revenue, a tax book of revenues and expenditures, and accounting books.

Key words: management, accounting, forms of records, accounting functions.

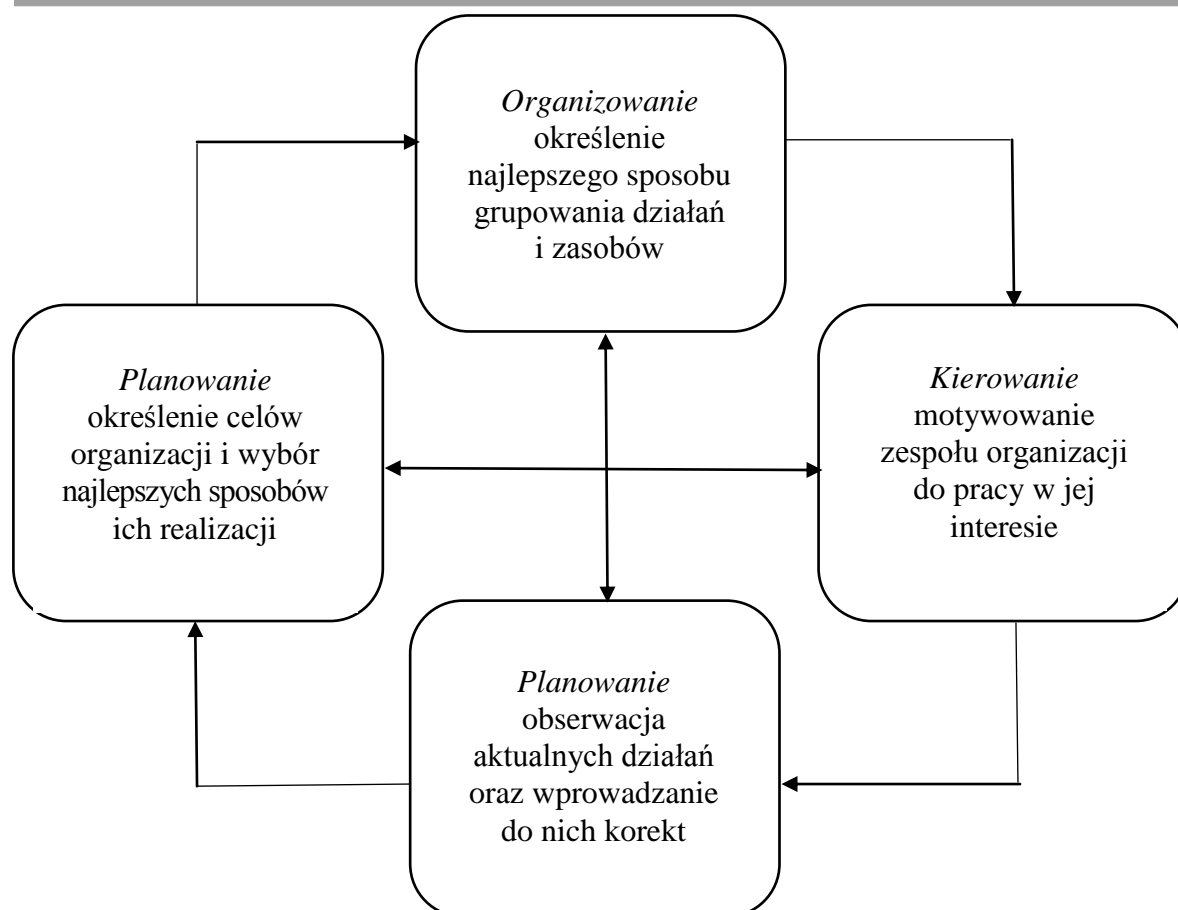
Wprowadzenie

W procesie zarządzania podstawowe znaczenie ma informacja. Rachunkowość stanowi główne źródło informacji o dużym znaczeniu dla kadry zarządzającej. Każdy podmiot rozpoczynający i kontynuujący działalność gospodarczą zobowiązany jest do wyboru określonej formy ewidencji uproszczonej (karty podatkowej, ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, podatkowej księgi przychodów i rozchodów) lub rachunkowości szczegółowej (ksiąg rachunkowych). Każda forma rachunkowości stanowi źródło określonego zasobu informacji niezbędnych dla decyzji zarządczych. Zakres i znaczenie powyższych informacji stanowi przedmiot poniższego opracowania. Należy zaznaczyć, że zasób informacji generowanych przez poszczególne formy ewidencji determinuje stopień realizacji głównych funkcji rachunkowości, tj.: informacyjnej, kontrolnej i analitycznej.

Głównym celem niniejszego opracowania jest prezentacja stopnia realizacji głównych funkcji rachunkowości przez poszczególne formy ewidencji. Wskazano także wartość wybranej formy ewidencji w procesie zarządzania współczesną jednostką gospodarczą.

Pojęcie „zarządzanie”

Zarządzanie definiowane jest najczęściej jako zespół działań obejmujący: planowanie, organizowanie, kierowanie, kontrolę oraz podejmowanie decyzji (rysunek 1), które skierowane są na zasoby organizacji, a których realizacja związana jest z osiągnięciem określonych celów (Griffin, 2005; Machaczka, 2005).

Rysunek 1. Proces zarządzania w jednostce organizacyjnej.

Źródło: *O zarządzaniu słów kilka* (s. 15), M. Cieśliski, 2001, Gorzów Wielkopolski: Wyższa Szkoła Biznesu.

Znaczenie rachunkowości w zarządzaniu

W warunkach rynkowych sprawne zarządzanie przedsiębiorstwem oparte jest na wiedzy ekonomicznej i doświadczeniu kadry kierowniczej jednostki gospodarczej. Jednym z głównych elementów zarządzania jest ocena wyników działalności przedsiębiorstw. Informacje niezbędne dla powyższej oceny generowane są przez rachunkowość. Ich przepływ determinuje decyzje zarządcze zarówno bieżące, jak i dotyczące przyszłości firmy.

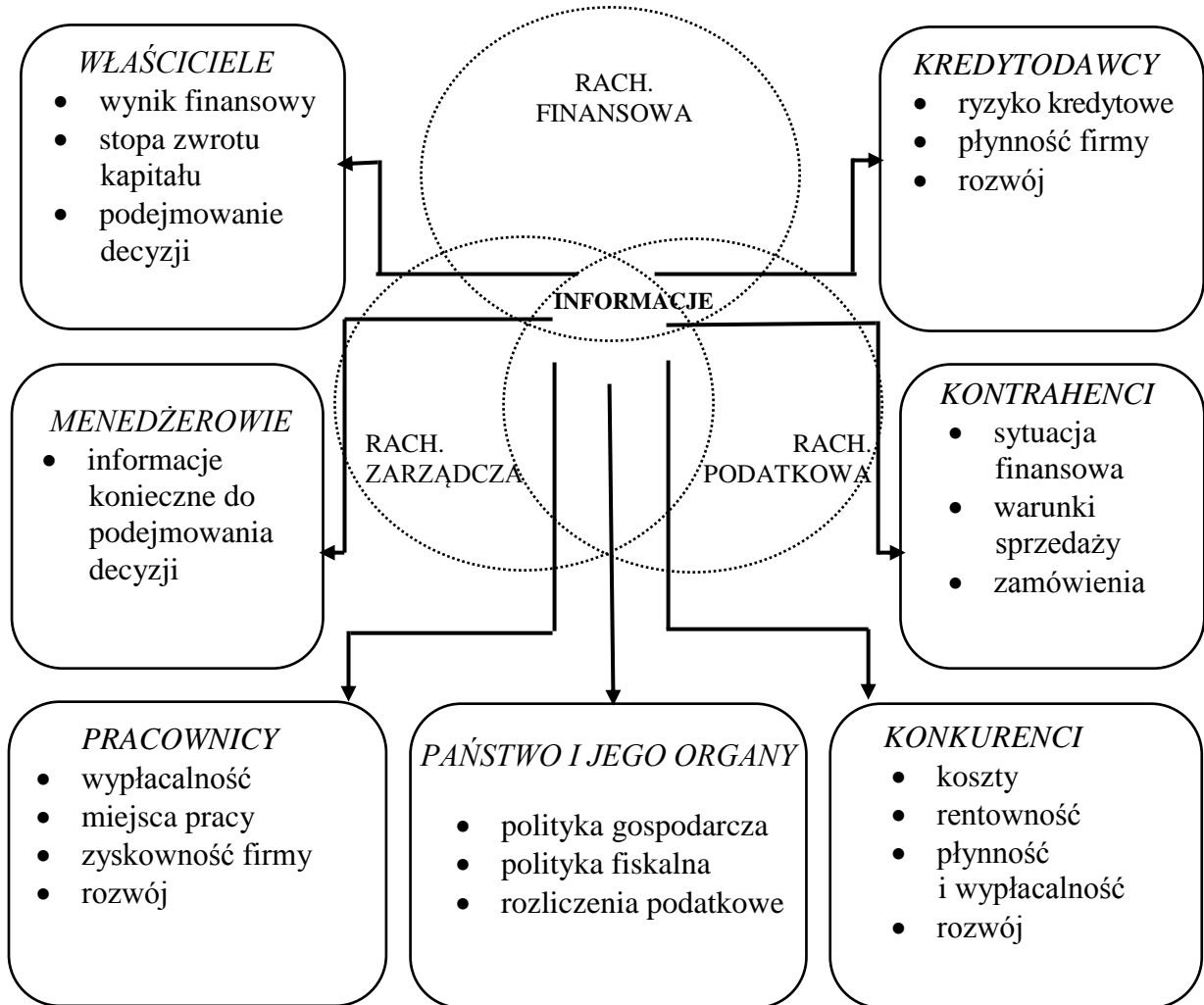
Uwzględniając wiele różnych definicji rachunkowości, należy rozpatrywać ją w dwóch aspektach:

- rachunkowość jako system wspomagający zarządzanie przedsiębiorstwem;
- rachunkowość jako dyscyplinę naukową (Jaworski, 2009).

Z praktycznego punktu widzenia, rachunkowość można określić jako „proces identyfikacji, pomiaru oraz przekazywania informacji, służących podejmowaniu decyzji przez użytkowników tych informacji” (Kuzior, Rowińska, 2008, s. 7).

Pozyskane informacje prezentowane są w różnej postaci, tj.: za pomocą zestawień tabelarycznych, wykresów, opisów, sprawozdań finansowych. Podane informacje wyrażone są głównie wartościowo, a ich stopień szczegółowości zależy od regulacji prawnych oraz potrzeb ich odbiorców.

Zakres odbiorców informacji dostarczanych przez system rachunkowości jest bardzo szeroki, co prezentuje rysunek 2.

Rysunek 2. Główni odbiorcy informacji generowanych przez system rachunkowości

Źródło: *Podstawy rachunkowości w świetle międzynarodowych standardów* (s. 13), A. Dziuba-Burczyk, 2003, Kraków: Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o.o.

Praktyczny aspekt rachunkowości oznacza, że stanowi ona szczególny rodzaj ewidencji, umożliwiającej odzwierciedlenie sytuacji majątkowej i finansowej jednostki gospodarczej. Należy zatem podkreślić, że rachunkowość jest kompleksowym i zwartym systemem, który za pomocą stosowanych metod oraz zasad umożliwia osiągnięcie zamierzonych celów (Cicha, Zasiewska, 2017; Messner, 2003).

Uregulowane prawem metody i zasady umożliwiają rejestrowanie zmian stanu majątku przedsiębiorstwa, źródeł jego finansowania, dokonywanych operacji gospodarczych, kształtowania się kosztów i przychodów oraz ustalania i zmian wyniku finansowego. Podobną definicję rachunkowości przedstawia A. Zysnarska, twierdząc, że: „rachunkowość to system zamkniętej, udokumentowanej ewidencji gospodarczej odzwierciedlającej w formie pieniężnej zjawiska i procesy gospodarcze zachodzące w jednostce gospodarczej oraz jej stan majątkowy” (Moss, Zysnarska, 2004, s. 7).

Jako kategoria naukowa, rachunkowość to nauka stosowana, której zadaniem jest badanie procesów gospodarczych oraz ich skuteczności (Jaworski, 2009). Dokonuje ona uogólnień praktycznych przy jednoczesnym opracowywaniu i wprowadzaniu nowych metod. Należy zatem podkreślić, że rachunkowość jako nauka musi ściśle wiązać się z praktyką i jej służyć.

Wzrost znaczenia rachunkowości we współczesnym zarządzaniu jednostkami gospodarczymi wynika również z postępujących procesów globalizacyjnych, zachodzących w gospodarce światowej.

Rachunkowość spełnia bowiem rolę międzynarodowego języka w prowadzeniu działalności gospodarczej. Z tego też względu powstanie Wspólnoty Europejskiej stało się przyczyną harmonizacji i standaryzacji zasad rachunkowości w skali międzynarodowej (Jaruga, Kabalski, 2004).

Jak wynika z powyższych rozważań, rachunkowość stanowi zawsze system identyfikacji, pomiaru oraz rejestracji operacji gospodarczych przedsiębiorstwa. Jedną z głównych cech systemu rachunkowości jest jego elastyczność. Oznacza to, że, w zależności od uregulowanych prawnie czynników, różny jest zakres prowadzonych ewidencji. Obecnie w Polsce większość jednostek gospodarczych prowadzi ewidencję w formach uproszczonych (karta podatkowa, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, podatkowa księga przychodów i rozchodów). Szczegółową formę ewidencji stanowi z kolei księga rachunkowa. Oczywiście dodać należy, że im wyższy jest stopień szczegółowości ewidencji, tym bardziej wspomaga ona zarządzanie firmą, co starano się wykazać poniżej.

Przydatność karty podatkowej w zarządzaniu

Głównym aktem prawnym regulującym zakres i zasady prowadzenia karty podatkowej jest ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2017 r., poz. 2157 ze zm.).

Minimalne wymogi ewidencyjne związane z tą formą opodatkowania powodują, że prowadzona dokumentacja ograniczona jest do:

- prowadzenia uproszczonej ewidencji sprzedaży VAT;
- wystawiania, na żądanie klienta, rachunków i przechowywania ich kopii przez 5 kolejnych lat podatkowych;
- prowadzenia ewidencji zatrudnionych pracowników i ich imiennych kart przychodów;
- prowadzenia ewidencji zakupów VAT.

Karta podatkowa, jako najprostsza forma ewidencji, dostarcza zatem informacji w zakresie:

- kosztów zatrudnienia pracowników wykazanych w listach płac i w deklaracjach ZUS;
- uzyskanego przychodu wynikającego w uproszczonej ewidencji sprzedaży VAT;
- zapłaconego podatku ustalonego decyzją naczelnika urzędu skarbowego oraz wynikającego z deklaracji ZUS, obejmującej zapłacone składki na ubezpieczenie zdrowotne;
- kosztów związanych z ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym pracodawcy – źródłem informacji są deklaracje ZUS;
- kosztów związanych z zakupami, które wykazane są w ewidencji zakupów VAT (Padurek, 2017; Szczypa, 2015).

Karta podatkowa, jako najprostsza forma ewidencji, nie dostarcza więc informacji do oceny sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstwa. W prowadzonej dokumentacji nie ma również informacji dotyczących źródeł finansowania jednostki gospodarczej czy przepływów pieniężnych. Opierając się na ograniczonych zasobach informacji, których dostarcza karta podatkowa, niemożliwe staje się zarządzanie firmą w sposób efektywny. Należy w tym miejscu

przypomnieć, że z karty podatkowej korzystają niewielkie jednostki gospodarcze. Efektywne zarządzanie tymi mikro- czy małymi firmami oparte jest na nieudokumentowanych informacjach posiadanych przez właściciela w połączeniu z informacjami wynikającymi z dokumentów karty podatkowej (Jamroży, Kudert, 2013).

Znaczenie ryczałtu ewidencjonowanego w podejmowaniu decyzji gospodarczych

Przy ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych, zgodnie z ustawą z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2017 r., poz. 2157 ze zm.), do obowiązków ewidencyjnych należy:

- prowadzenie ewidencji przychodów;
- prowadzenie ewidencji sprzedaży VAT i ewidencji zakupów VAT;
- prowadzenie ewidencji zatrudnionych pracowników i ich imiennych kart przychodów;
- prowadzenie wykazu środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz ewidencji wyposażenia;
- dokumentowanie osiąganych przychodów poprzez wystawianie faktur VAT oraz dowodów wewnętrznych;
- rozliczanie się z tytułu podatku VAT w formie Jednolitego Pliku Kontrolnego;
- złożenie rocznego zeznania o wysokości uzyskanego przychodu (deklaracja PIT-28) (Kiziukiewicz, Sawicki, 2016; Kuchmacz, 2016; Zawadzki, 2017).

Wyszczególnione dokumenty informują o:

- uzyskanych przychodach netto z uwzględnieniem podziału przychodów opodatkowanymi różnymi stawkami ryczałtu;
- kosztach zatrudnienia pracowników;
- kosztach zakupionych materiałów i towarów;
- stanie i wartości środków trwałych i wyposażenia;
- wysokości zapłaconego podatku od przychodów ewidencjonowanych;
- wysokości zapłaconego podatku VAT.

Na podstawie wyżej wyszczególnionych ewidencji można zatem wstępnie ocenić sytuację majątkową i finansową jednostki gospodarczej. W celu uzyskania szczegółowych informacji dotyczących np. kosztów bezpośrednich, należy dokonać analizy ewidencji zakupów VAT. Źródłem szczegółowych informacji o majątku rzeczowym danego podmiotu jest z kolei ewidencja środków trwałych i ewidencja wyposażenia. Dokumentacja ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych umożliwi również ustalenie osiągniętego zysku. Obliczeń dokonuje się podobnie jak przy zasadach ogólnych. Taką procedurę umożliwiają:

- konieczność sporządzania przez podatnika spisu inwentaryzacyjnego na koniec każdego roku podatkowego;
- ewidencja zakupów i ewidencja sprzedaży VAT;
- ewidencje pracownicze.

Należy jednak zaznaczyć, że zysk jest ustalany bez uwzględnienia takich kosztów, jak np.: amortyzacja czy zakup paliwa do samochodów osobowych. Na podstawie inwentaryzacyjnego spisu można również ustalić stany magazynowe na początek i koniec roku.

Kolejną istotną informacją, którą można pozyskać z ewidencji ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, jest udział kosztów bezpośrednich i pośrednich w poszczególnych produktach.

Reasumując, można stwierdzić, że ryczałt od przychodów ewidencjonowanych generuje znacznie bardziej obszerny zakres informacji niż karta podatkowa. Ryczałt nie umożliwia jednak

wskazania źródeł finansowania majątku danej jednostki czy jej przepływów pieniężnych. Omawiana forma ewidencji uproszczonej nie spełnia zatem wysokich wymagań systemu informacyjnego, który stanowi podstawę podejmowania decyzji zarządczych. Takie wymogi spełniają formy ewidencji rozwiniętej, tj. podatkowa księga przychodów oraz rozchodów, a w szczególności pełna księga handlowa.

Wartość poznawcza podatkowej księgi przychodów i rozchodów

Podatkowa księga przychodów i rozchodów to jedna z dwóch form ewidencji oraz opodatkowania opartych na zasadach ogólnych. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2018 r., poz.200) określa zakres podmiotowy i przedmiotowy prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

Szczegółowe zasady jej prowadzenia sprecyzowane są w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz.U. z 2017 r., poz. 728). Oprócz podatkowej księgi na zasadach ogólnych oparta jest księga rachunkowa uregulowana ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018 r., poz. 395 ze zm.).

Przedsiębiorstwo prowadzące ewidencję w formie podatkowej księgi przychodów i rozchodów zobowiązane jest do:

- ewidencji przychodów i kosztów ich uzyskania;
- prowadzenia ewidencji sprzedaży VAT i ewidencji zakupów VAT;
- comiesięcznego rozliczania się z tytułu podatku VAT;
- prowadzenia ewidencji zatrudnionych pracowników i ich imiennych kart wynagrodzeń;
- prowadzenia ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych;
- prowadzenia ewidencji wyposażenia;
- złożenia rocznego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (PIT-36 lub PIT-36L);
- przeprowadzenia inwentaryzacji na koniec każdego roku podatkowego.

Analizując konstrukcję księgi podatkowej, można zauważyć, że – w porównaniu do karty podatkowej czy ryczału od przychodów ewidencjonowanych – stanowi ona znacznie bogatsze źródło informacji dla decyzji zarządczych. Nie dostarcza ona jednak pełnego zasobu informacji, umożliwiającego sprawne zarządzanie jednostką gospodarczą. Spowodowane jest to faktem, że nadrzędną funkcją podatkowej księgi jest umożliwienie prawidłowego ustalenia zobowiązania z tytułu podatku dochodowego (Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz.U. z 2018 r., poz. 200). Podatkowa księga przychodów i rozchodów umożliwia jednak diagnozę zachodzących w jednostce zdarzeń, określenie czynników wpływających na nie oraz skutków zachodzących zmian. Wartość poznawcza księgi podatkowej nie jest ograniczona do zdarzeń przeszłych, ale umożliwia ujęcie perspektywne, tworząc podstawy podejmowania decyzji zarządczych. Wymienione wyżej ewidencje informują bowiem o:

- wysokości i strukturze przychodów;
- wysokości kosztów bezpośrednich i pośrednich;
- osiągniętym dochodzie (miesięcznym, kwartalnym, rocznym);
- wysokości należnego i zapłaconego podatku dochodowego;
- wysokości należnego i zapłaconego podatku VAT;
- wartości posiadanych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz kosztów ich użytkowania;
- wartości posiadanego wyposażenia;

- wysokości kosztów ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego właściciela jednostki gospodarczej;
- stanie materiałów, produkcji w toku i wyrobów gotowych.

Wykorzystując metody i narzędzia analizy finansowej, na podstawie podatkowej księgi przychodów i rozchodów można zatem ocenić:

- rentowność jednostki;
- efektywność gospodarowania poszczególnymi składnikami majątku;
- dynamikę zmian: majątku, kosztów, przychodów, osiągniętego dochodu, podstawy opodatkowania oraz należnych i zapłaconych podatków.

Podobnie jak w poprzednich uproszczonych formach ewidencji, podatkowa księga przychodów i rozchodów nie stanowi źródła informacji z zakresu struktury finansowania przedsiębiorstwa czy też jego przepływów pieniężnych (Rokita, 2014).

Księga rachunkowa jako podstawa decyzji zarządczych

Księga rachunkowa to najbardziej szczegółowa forma ewidencji. Prowadzą ją nie tylko podmioty zobligowane do prowadzenia takiej formy rejestracji operacji gospodarczych przez ustawę o rachunkowości (Dz.U. z 2018 r., poz. 395 ze zm.), ale również każda jednostka, która wybrała prowadzenie pełnej rachunkowości. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, prowadzenie księgi rachunkowej obejmuje:

- przyjęte zasady (politykę) rachunkowości;
- prowadzenie ksiąg rachunkowych, obejmujących ewidencję zdarzeń gospodarczych w porządku chronologicznym i systematycznym, zgodnych z dowodami księgowymi;
- okresowe ustalanie i sprawdzanie poprzez inwentaryzację rzeczywistego stanu majątku i kapitału;
- wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego;
- sporządzanie sprawozdań finansowych;
- gromadzenie i archiwizowanie dowodów księgowych oraz innych dokumentów wskazanych przez ustawę o rachunkowości i prawo podatkowe;
- poddanie badaniu i ogłoszenie sprawozdań finansowych w przypadkach wskazanych przez ustawę o rachunkowości.

Księgi rachunkowe zatem, to zbiory zapisów księgowych, które obejmują:

- dziennik;
- księgę główną;
- księgi pomocnicze;
- zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej;
- zestawienia obrotów i sald kont ksiąg pomocniczych;
- wykaz składników aktywów i pasywów (inwentarz) (Kuchmacz, 2016; Zawadzki, 2017).

Na podstawie powyższych dokumentów, na koniec każdego roku obrotowego, jednostka sporządza sprawozdanie finansowe, które dokładnie prezentuje jej stan majątkowy i finansowy. Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje w szczególności:

- bilans, który stanowi podstawę:
  - a) analizy wielkości i zmian poszczególnych składników majątku i kapitału,
  - b) oceny struktury majątku i źródeł jego finansowania,
  - c) oceny płynności finansowej w aspekcie statycznym,
  - d) zmian w polityce finansowej i gospodarczej jednostki gospodarczej;

- rachunek zysków i strat, który jest głównym źródłem:
  - a) analizy poziomu i struktury przychodów,
  - b) oceny kształtowania się kosztów według wszystkich ich wariantów ewidencyjnych prowadzonych przez dany podmiot,
  - c) badania kształtowania się oraz determinant wyniku finansowego;
- informację dodatkową, która zawiera wszystkie informacje niezbędne dla poprawnej i rzetelnej interpretacji wyników wstępnego czytania bilansu i rachunku zysków i strat. Ponadto, informacja dodatkowa powinna zawierać materiały niezbędne do sporządzenia rachunku przepływów pieniężnych;
- rachunek przepływów pieniężnych – stanowi główne sprawozdanie dla oceny płynności finansowej w aspekcie dynamicznym (poprzez generowanie informacji dla obliczenia wskaźników wydajności gotówkowej oraz wystarczalności gotówkowej w przekroju trzech segmentów działalności, tj.: operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej);
- zestawienie zmian w kapitale własnym, dostarczającym informacji w zakresie:
  - a) zmian poszczególnych składników kapitału (funduszu) własnego oraz przyczyn ich zaistnienia,
  - b) przychodów i kosztów, które odniesiono bezpośrednio na kapitał (fundusz) własny,
  - c) proponowanego podziału zysku (pokrycia straty).

Wyszczególnione sprawozdania obejmują materiał zarówno do omówionej wyżej wstępnej ich analizy, jak też do szczegółowej analizy wskaźnikowej wszystkich obszarów działalności poszczególnych jednostek gospodarczych, tj. do oceny ich:

- rentowności;
- płynności finansowej;
- efektywności gospodarowania;
- struktury finansowania;
- zdolności kredytowej;
- pozycji na rynku kapitałowym.

Reasumując, można zatem stwierdzić, że księga rachunkowa jest rzetelnym źródłem szczegółowych informacji dla podejmowania trafnych decyzji zarządczych. Na podstawie powyższych danych zarządzający jednostką gospodarczą mogą przeprowadzić analizę trafności decyzji podjętych w przeszłości, jak również dokonać wyboru dalszego postępowania w celu poprawy:

- rentowności;
- efektywności gospodarowania;
- płynności finansowej.

Wartość poznawczą omówionych wyżej form ewidencji ujęto syntetycznie w tabeli 1.

Tabela 1

Wartość informacyjna ewidencji uproszczonych i ksiąg rachunkowych

Rodzaj wielkości	Karta Podatkowa	Ewidencja Ryczałtu	Podatkowa księga przychodów i rozchodów	Księgi rachunkowe
Przychody	Brak informacji	Informacja o sumie przychodów w ujęciu podatkowym	Informacja o sumie przychodów w ujęciu podatkowym	Kompletna informacja o przychodach, z podziałem na rodzaje działalności w ujęciu memoriałowym
Koszty	Informacja o kosztach wynagrodzeń	Informacja o kosztach wynagrodzeń	Informacja o kosztach podatkowych, w tym o wynagrodzeniach i wartości zakupionych zapasów	Kompletna informacja o kosztach, z podziałem na rodzaje lub miejsca powstawania w ujęciu memoriałowym
Aktywa trwale firmy	Brak informacji	Ewidencja wartości rzeczowego majątku trwałego i WNiP	Informacja o wartości rzeczowego majątku trwałego netto i WNiP oraz ewidencja wyposażenia	Kompletna ewidencja majątku (aktywów) przedsiębiorstwa
Zapasy	Brak informacji	Informacja o stanie zapasów na koniec każdego roku	Informacja o stanie zapasów na koniec i początek roku	Informacja o bieżącym stanie zapasów, z podziałem na rodzaje
Źródła finansowania	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	Informacja o finansowaniu własnym i obcym
Rozrachunki	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	Informacja o bieżącym stanie należności i zobowiązań
Środki pieniężne	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	Informacja o bieżącym stanie środków pieniężnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018 r., poz. 395 ze zm.); ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 200); ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2017 r., poz. 2157 ze zm.).

Reasumując przeprowadzone rozważania, można stwierdzić, że:

- podstawą efektywnego zarządzania współczesną jednostką gospodarczą jest zarówno umiejętność komunikacji, współpracy i organizacji, jak również zasób właściwych informacji finansowych;
- podejmowanie decyzji zarządczych jest coraz bardziej skomplikowane, a informacje dostarczane przez wybraną formę ewidencji mogą w znacznym stopniu wspomóc trafne podejmowanie poszczególnych decyzji;
- karta podatkowa, jako najprostsza forma ewidencji, w znikomym zakresie, realizuje tylko informacyjną funkcję rachunkowości. Dotyczy ona głównie wysokości ustalonego podatku i kosztów pracy zatrudnionych pracowników. Karta podatkowa wpływa jednak na obniżenie kosztów prowadzonej ewidencji oraz na ograniczenie (do minimum) pracochłonności rozliczeń z urzędem skarbowym;

- ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, w znacznie szerszym zakresie, realizuje informacyjną funkcję rachunkowości. Może stanowić również podstawę kontroli i oceny kształtowania się poziomu przychodów, kosztów wynagrodzeń, stanu rzeczowego i niematerialnego majątku trwałego oraz zapasów na koniec roku. Ta forma ewidencji umożliwia również kontrolę zgodności faktycznego stanu wymienionych składników z ich stanem księgowym;
- podatkowa księga przychodów oraz rozchodów (w porównaniu z ryczałtem ewidencjonowanym) generuje jeszcze szerszy zakres informacji finansowych. Umożliwia również: ustalenie dochodu, wartości zakupionych zapasów oraz wartości posiadanego wyposażenia. Stanowi ona zatem urządzenie księgowe umożliwiające realizację wszystkich głównych funkcji rachunkowości;
- księga rachunkowa posiada najwyższą wartość poznawczą dla zarządzających jednostkami gospodarczymi, jak również dla zewnętrznych odbiorców informacji. Stanowi źródło najszerszego i najbardziej szczegółowego zasobu danych, dotyczących: poszczególnych składników majątku, kapitału, kosztów, przychodów, wyniku finansowego. Powyższe informacje stanowią podstawę kontroli i analizy kształtowania się ww. kategorii oraz podejmowania trafnych decyzji zarządczych w celu poprawy wyniku finansowego oraz poprawy efektywności zarządzania.

Bibliografia

- Cicha, A., Zasiewska, K. (2017). *Rachunkowość dla samodzielnych księgowych – ujęcie praktyczne*. Warszawa: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.
- Cieśliski, M. (2001). *O zarządzaniu słów kilka*. Gorzów Wielkopolski: Wyższa Szkoła Biznesu.
- Dziuba-Burczyk, A. (2003). *Podstawy rachunkowości w świetle międzynarodowych standardów*. Kraków: Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o.o.
- Griffin, R.W. (2005). *Podstawy zarządzania organizacjami*. Warszawa: PWN
- Jamróży, M., Kudert, S. (2013). *Optymalizacja opodatkowania dochodów przedsiębiorstw*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Jaruga, A., Kabalski, P. (2004). *Znowelizowana ustawa o rachunkowości a standardy międzynarodowe*. Gdańsk: ODDK
- Jaworski, J. (2009). *Wstęp do rachunkowości przedsiębiorstw*. Warszawa: CeDeWu sp. z o.o.
- Kiziukiwicz, T., Sawicki, K. (2016). *Rachunkowość mikro i małych przedsiębiorstw – ewidencja podatkowa i bilansowa*. Warszawa: PWE.
- Kuchmacz, J. (2016). *Rachunkowość podatkowa małych przedsiębiorstw*. Kraków: Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.
- Kuzior, A., Rowińska, M. (2008). *Podstawy rachunkowości*. Wrocław: Wydawnictwo Marina.
- Machaczka, J. (2005). *Podstawy zarządzania*. Kraków: Akademia Ekonomiczna w Krakowie.
- Messner, Z. (2003). *Podstawy rachunkowości*. Katowice: Akademia Ekonomiczna im. K. Adamieckiego w Katowicach.
- Młodzikowska, D., Lunden, B. (2017). *Jednoosobowa firma. Jak założyć i samodzielnie prowadzić działalność gospodarczą*. Gdańsk: BL Info Polska.
- Moss, T., Zysnarska, A. (2004). *Rachunkowość finansowa od podstaw*. Gdańsk: ODDK.
- Mućko, P., Sokół, A. (2017). *Jak założyć i prowadzić własną firmę. Praktyczny poradnik z przykładami*. Warszawa: CeDeWu.
- Padurek, B. (2017). *Ryczałt, karta podatkowa, podatkowa księga przychodów i rozchodów*. Wrocław: Wydawnictwo Bożena Padurek.

-
- Rokita, S. (2014). Wykorzystanie elementów analizy finansowej do oceny kondycji mikroprzedsiębiorstwa na podstawie podatkowej księgi przychodów i rozchodów oraz obligatoryjnych ewidencji pomocniczych. *Humanities and Social Sciences*, 21(2).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie prowadzenia ewidencji przychodów i wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 701).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie prowadzenia ewidencji zatrudnienia (Dz.U. z 2002, Nr 219, poz. 1838).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie prowadzenia kart przychodów (Dz.U. z 2002 r., Nr 219, poz. 1839).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz.U. z 2017 r., poz. 728).
- Szczypa, P. (red). (2015). *Indywidualna działalność gospodarcza (samozatrudnienie). Uproszczone formy ewidencji*. Warszawa: CeDeWu.
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1036).
- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2017 r., poz. 2157 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 200).
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018 r., poz. 395 ze zm.).
- Zawadzki, A. (2017). *Rachunkowość małych firm*. Warszawa: Difin.